S Z O C I Á L I S F I G Y E L Ő

A MUNKÁSAKADÉMIA MEGNYITÁSA A SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZETBEN[1]

ERŐDI-HARRACHBÉLA: Nagyméltóságú Miniszter Úr! Szeretett Munkástestvéreink ! Az Országos Szociálpolitikai Intézet telepeivel, amelyekben a gyakorlati szociális munkát végzi, és Központjával, ahol a tudományos munka folyik és ahol jelenleg együtt vagyunk, egy nagy szellemi műhelyt alkot. Ez a szellemi műhely foglalkozik a munka, mégpedig a fizikai munka eredményességének társadalmi feltételeivel és a fizikai munkának a nemzet nagy értékösszeségébe való betagolódásával. Amikor negyedszázaddal ezelőtt ezen a téren elindultunk, láttuk és megállapítottuk, hogy a munka nemcsak Magyarországon, hanem akkor még jórészt Európának jelentékeny részeiben és országaiban is mint áru szerepelt, mégpedig két vonatkozásban. Áru a tőke szempontjából, hogy abban a tőke a termelési költségnek csak egy tényezőjét látta és nem egyszer áru a gyakorlati politikai törekvések számára, hogy azt aprópénzre felváltsa. Amikor ezt megállapítottuk, ugyancsak megállapítottuk azt is, hogy a munkának, mégpedig a fizikai munkának egészen más hivatása, jelentősége és szerepe van a nemzet életében. Ennek a kutatására vállalkoztunk és fogtunk össze a szociálpolitikai intézet szellemi műhelyében. De ahhoz, hogy itt eredményeket érhessünk el és hogy ezt az előbb említett felfogást a nemzeti fejlődés érdekében megváltoztassuk, ami egyáltalán nem akar részünkről szemrehányás vagy számonkérés lenni a múlttal szemben, mert ez szükséges velejárója volt a fejlődésnek, tehát az, hogy a munkának, mégpedig a fizikai munkának a nemzeti értéke kialakuljon és elismert legyen, ennek két feltétele volt. Az egyik az, hogy magában a munkásnépben ébredjen fel a fizikai munka szellemi értékekkel való kiegészítésének a szükségessége, másrészről pedig a technikai tudományok nagyarányú fejlődése és kifejlődése. Egy másik nagy műhelyre és annak nagy eredményeire volt szükség, ahol a munka lombikokkal dolgozott és kereste, vizsgálta, hogy az anyag és az erő összetételéből miként lehet kihozni a termelés számára azokat a nagy energiákat, amely energiák új medret vájtak a nemzetek termelésének és ezzel a nemzetek társadalmi problémáinak is. Egy ilyen nagy laboratóriumban dolgozott Nagyméltóságú Miniszter Úr is. Vizsgálta az energiák alakító és alkotó erejének a lehetőségeit és ebből a műhelyből, amelynek egyik vezérmunkása volt, hívta be a magyar államfőnek, szeretett Kormányzó Urunknak *(lelkes éljenzés és taps)* nagy bölcsessége a nemzeti munka kormányzati műhelyébe, hogy ahhoz, amit ott a lombikokban és a lombikokon keresztül megállapított, alkotó energiáinak megfelelő területet adjon és most nagy feladatokra váltsa fel a tudomány terén szerzett megállapításait.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! Rendkívül nagy és felelősségteljes elhivatásra vállalkozott: a gazdaságpolitika és a szociálpolitika egyesítésére. És amilyen vezető embernek ismertük a laboratóriumokban, éppen olyan helyet tölt be most e két feladat egyesítésével a magyar kormányzati munkában. Megalapozta a magyar ipari szociálpolitikát és úgy rakja le annak alapjait,

[1] A munkásképzés sorozatos tanfolyamait az Országos Szociálpolitikai Intézet központjában január 31-én nyitotta meg *Varga József* iparügyi miniszter.

hogy nem zavarja a nemzeti termelést és számol annak érdekeivel. Igazolta, hogy a szociálpolitika több mint egyszerű jóléti és jótékonykodó, karitatív munka, ellenben nagy feladat, nagy kötelesség, nagy szervező munka, amely beleszövődik az állam feladataiba és kötelességeibe. Amikor mi ezt őszinte megértéssel látjuk, megértjük e küzdelmeknek a nehézségét s azok az eredmények, amelyeket ezen a téren már eddig is felmutat, ezek a technikus kiváló szaktudásában, az őszinte magyar akaratban *(Éljenzés)* és a magyar munkás testvéri megbecsülésében gyökereznek. *(Úgy van! úgy van ! Lelkes éljenzés és taps.)* Amikor mi a közelmúltban megjelentünk Nagyméltóságodnál, mint a magyar ipari ügyek felelős kormánytényezőjénél, hogy bejelentsük a magyar munkásság egy nagy táborának azt az elhatározott szándékát, amelyet nem egy pillanatnyi elgondolás és lelkesedés váltott ki belőlük, hanem két és fél éven át itt, ebben a Központban szívós kitartással végzett munkának a tapasztalatai váltottak ki, hogy ők igenis olyan készültséget és szellemi felkészülést akarnak szerezni maguknak, amely tényleg beépítheti a magyar munkást, a magyar fizikai munkást a magyar nemzeti társadalom élet- és sorsközösségébe. *(Úgy van, úgy van!)* Amikor mi ezt bejelentettük, Nagyméltóságod azt mondotta: „a munkásoknak ez a törekvése igazolja az én régi megértésemet a magyar munkások iránt, akiket első alkalommal és első időben Erdélyben végzett mérnöki munkáim során ismertem meg." És amit Nagyméltóságod akkor látott és tapasztalt, az most itt a mi részünkről nagy erővel jelenik meg és kíván érvényt szerezni a magyar munkás komoly törekvésének és a nemzet életközösségébe való betagolódásának. *(Úgy van, úgy van!)*

Az Országos Szociálpolitikai Intézet részéről és munkatársi kara nevében tisztelettel köszöntöm Nagyméltóságodat és kifejezem őszinte, szolgálatkész ragaszkodásunkat. Nagyméltóságod fáradságos kormányzati munkájában reánk mindig, minden vonatkozásban számíthat, törekvéseinek mi őszinte, hű munkatársai kívánunk lenni. Amikor ebben az értelemben az Alapítvány részéről mély tisztelettel köszöntöm, a Munkásakadémia mai megnyitása alkalmából szeretettel üdvözlöm munkástestvéreinket. Kérem, méltóztassék megengedni, hogy most a szót átadhassam Vasvári Lajos munkatársunknak, aki ennek a munkaközösségnek elnöke, hogy ő a munkaközösség nevében szóljon Nagyméltóságodhoz. *(Éljenzés.)*

VASVÁRI LAJOS vasmunkás, orsz.-gyűl. képviselő: Nagyméltóságú Miniszter Úr! Ezekben a nehéz időkben, amiker a magyar nemzet történelmet csinál, gyűlt ma össze itt a magyar munkások munkaközössége, hegy ebben a teremben, a Szociálpolitikai Intézet keretein belül, megszerezze a maga számára azokat a közgazdasági és szociális ismereteket, amelyeket – sajnos – a magyar munkásság egésze napjainkban még nagy mértékben nélkülöz. Az, hogy a magyar munkás a tudásnak eme fegyverével felvértezze magát, azért is szükséges, mert az elmúlt történelmi idők, az elmúlt politikai kísérletezések, amelyek húsz évvel ezelőtt a magyar élet területén lezajlottak, nagy árat követeitek. Ezekért a kísérletezésekért a magyar munkásság szörnyű árat fizetett. Szörnyű árat, mert egy téves felfogás alapján szembeállították a magyar munkásságot a magyar nemzeti törekvésekkel. Most a magyar munkásság ráeszmélt arra, hogy igenis hozzá kell jutnia az ismereteknek ahhoz az anyagához, amely ismeretek lehetővé teszik a magyar munkásság számára azt, hogy ebben az európai zűrzavarban, amelyet ma a civilizáció él, a magyar munkásság helyesen tudjon tájékozódni és megtalálja a magyar társadalmi életben a maga helyét. Ezen az új alapon a magyar munkásság fenntartás nélkül szolgálhatja a magyar nemzeti törekvéseket és a magyar fajtának a megerősödését. *(Élénk éljenzés és taps!)*

Ez a magyar munkás munkaközösség, Nagyméltóságú Államminszter Úr, amely itt jelen van, minden egyesületi, szervezeti és politikai pártok felett álló munkásokból tevődik össze, akik épen azért jönnek ide, hogy felvértezzék magukat az ismeretek tárházává), azért, hogy a jövő megpróbáltatásokban ismereteik, tudásuk igénybevételével teljes mértékben szolgálhassák a magyar életet, a magyarság sorsközösségének minden mozzanatát. Ez a munkásság ma itt tisztelettel és örömmel veszi Nagyméltóságod megjelenését és amikor én ma itt a magyar munkás munkaközösség nevében üdvözlöm Nagymélíóságodat, a magyar ipar első munkását, üdvözlöm mint magyar testvért, a magyar fajtához tartozó magyar minisztert, akitől ez a munkásság azt kéri, hogy ezt a becsületes jószándékát és megnyilatkozását jó szívvel méltóztassék venni. Isten hozta Nagyméltóságodat! *(Hosszantartó lelkes éljenzés és taps!)*

VARGA JÓZSEF m. kir. iparügyi miniszter: Mélyen Tisztelt Magyar Testvéreim ! Legelsősorban hálásan köszönöm Erődi-Harrach professzor úrnak, kedves barátomnak és Vasvári tisztelt képviselőtársam és barátomnak hozzám intézett üdvözlő szavait. Valóban örömmel vállalkoztam a Munkásakadémia előadássorozatának megnyitására, amikor erre megnevezett tisztelt barátaim felkértek. Hangsúlyoztam előttük, hogy igen nagy fontosságot tulajdonítok a munkások továbbképzésének, mégpedig nemcsak szakmai, hanem az általános műveltség körébe vágó ismeretek megszerzése terén is. Egyénileg azért szerez különös örömet számomra a Munkásakadémia előadássorozatának megnyitása, mert személyes tapasztalatból ismerem a magyar munkás tudásvágyát. Az előbb Erődi-Harrach professzor barátom hivatkozott arra, hogy amikor megjelentek előttem, mit válaszoltam. Valóban 20-22 esztendővel ezelőtt Erdélyben éveken át éltem munkások között, a legszorosabb kapcsolatban velük. Mindig mélyen megindított az az igyekezet, amellyel hazájuknak minden kérdését megismerni törekedtek, lehetőleg mindig többet akartak tudni, mint amennyire feltétlenül szükségük volt. Ott ismertem meg a magyar munkást és közöttük olyan értékeket, amelyeket akkor fiatal fejjel nemzeti értékeknek ismertem fel és közülük egynéhánnyal hosszú időn át levelezésben is voltam, olyanokkal, akik boldogabb, jobb kenyeret keresendő, távoli világrészekbe mentek el elcsatolt hazájukból. Akkor állapítottam meg, hogy a magyar munkástársadalomnak nemcsak a szakmai, hanem azon túl az általános érdekű társadalmi és gazdasági kérdések is érdekkörébe tartoznak. Szabad idejüket szíves-örömest áldozták fel, ha módjukban volt tanulni és sok vasárnapot töltöttünk el komoly műszaki és gazdasági kérdések megvitatásával. Ott ismertem meg a magyar munkást és az a szeretet és megbecsülés, amelyet bennem akkor keltettek, azóta csak fokozódott. A magyar munkás mindig kiváló volt szakmájában. Nemcsak külföldön tűnt ki szaktudásával, szorgalmával és gyors észjárásával, ami egyébként a magyar faj sajátossága, hanem a magyar ipar megszületésében és kifejlődésében a vállalkozói munka mellett döntő szerepük volt ezeknek a kiváló munkástulajdonságoknak is. Képességeik általában szakmai irányban bontakoztak ki elsősorban és az élet egyéb területei, egyéb vonatkozásai, a társadalmi és gazdasági problémák kevésbbé voltak előttük ismeretesek. Az egyoldalúság hiányait pedig mindenki érzi,

mert károsan hat az egyénre, de káros a közre is. Káros az egyénre, mert nem ismerve a környezetet, amelyben él, abban mindig többé-kevésbbé idegenül érzi magát. Nem ismerve az adottságokat, a történeti fejlődést, a gazdasági lehetőségeket, környezetéről – többnyire vagy könnyen – helytelen képet alkot magának. De káros az egyoldalúság a közre is, mert a nemzet nem nélkülözheti egyetlen tagjának öntudatos és céltudatos munkáját sem a nemzeti célok szolgálatában. Már pedig helyesen szolgálni csak az tudja a nemzeti célokat, aki azokat megfelelően ismeri is. Az egyoldalú szakképzés mellett tehát nagy jelentősége van annak, hogy a felnőtt emberek, azok, akik az élet mindennapi problémáival küzködnek, tájékozódást szerezzenek a fontosabb társadalmi és gazdasági problémákról is. A Munkásakadémia nagy szakavatottságra valló tanulmányi terve meggyőz arról, hogy az elhangzó előadások hasznos tájékoztatást fognak nyújtani sok olyan kérdésben, amelyről eddig a magyar munkásság tárgyilagos előadásban keveset hallott. Nagyon jól tudom, hogy a munkások között sokan nagy szorgalommal művelték magukat és igen nagy olvasottsággal rendelkeznek. Mindenkinek nagy hasznára van azonban az Akadémia általános tájékoztató előadássorozata, mert áttekintést ad és így a már megszerzett ismerettömegek szellemi rendezését mozdítja elő, emellett pedig újabb és újabb kérdések tanulmányozására is serkent. Meggyőződésem, hogy az Akadémia hasznos munkát fog végezni. Köszönetet mondok ezért a munkáért az Akadémia szervezőinek, de köszönetet mondok az előadássorozat hallgatóságának is, akiket tudásvágyuk vezérelt ide. Az eredményért az előadók személye a biztosíték. Eredményes munkát kívánok mindannyiunknak hazánk javára. *(Hosszantartó lelkes éljenzés és taps!)*

A munkásakadémia tanulmányi terve:

1. Az ember és a világnézet: Havady Barnabás felsőkereskedelmi isk. igazgató.
2. A szociológia alapkérdései: Horváth Barna egyet, tanár.
3. Mi a nemzet?: Eszterhás István miniszterelnökségi titkár.
4. A közösségi tudat a magyar alkotmányban és a Szent Korona tana: Éry Emil főgimn. igazgató.
5. A gazdasági élet társadalmi szerkezete: Erődi-Harrach Béla egyet, tanár.
6. Liberalizmus, kapitalizmus, marxizmus, bolsevizmus, fasizmus, nemzeti szocializmus. Előadók: Erődi-Harrach Béla egyet, tanár, Vizy András vármegyei szoc. tanácsadó, Vasvári Lajos országgyűlési képviselő.
7. A munkásmozgalmak története: Vasvári Lajos országgyűlési képviselő.
8. A gyáripari termelés főkérdései: Regős Ferenc miniszteri titkár.
9. A kisipari termelés főkérdései: Dobsa László, az Ipartestületek Orsz. Központjának igazgatója.
10. A mezőgazdaság helye a nemzeti termelésben.
11. A munkásnépesség mai tagolódása és kereset szerinti megoszlása a nemzeti termelésben: Lehner Rudolf iparügyi min. fogalmazó.
12. Az energiagazdaság alapkérdései: Magasházy Béla min. oszt. tanácsos.
13. Ipari szociálpolitika: Magasházy Béla min. oszt. tanácsos.
14. Szociális jogvédelem: Biró Balázs egyetemi m.-tanár, közig. bíró.
15. A munkásszervezés gyakorlati kérdései: Vasvári Lajos országgyűlési képviselő.

Az előadó- és vitakészség fejlesztése az előadott anyag alapján.